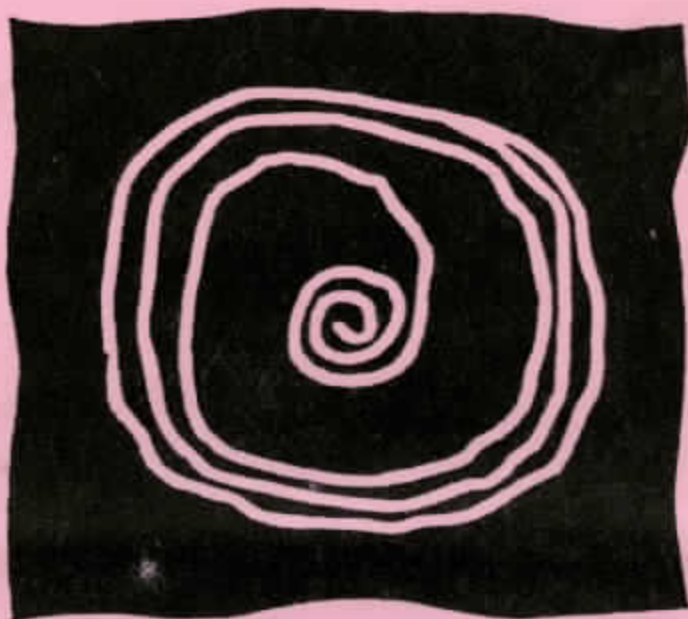

קשר מראשית

מרכז חינוכי לגיל הרך
קיבוץ כפר הנשיא

עלון מס. 3
פברואר 1996

תוכן העניינים

עמוד

הנושא

1.....	משולחן המנהלת
2.3.....	סיכום ההנהלה
4.....	שלוש מסננות
5.....	מסיפורי גן שקד
6.....	תעודת הכרות
6.....	ספור בדואי
7.....	שויון הזדמנויות במערכת החינוך
8.....	ספורי המקום משדה החינוך
8.....	מפי הטף
9.10.....	ילד או כרטיס ביקור
11.....	מסיבת יום הולדת בגן דימון

עורכת: טרי לפינג
 הדפסה: עמליה, אילנה פ.
 הגהה: עירית גדשמן
 שיכפול: ווילי
 עצוב שער: יעלי זיו

משלוח המנהלת

הורים שלום!

* אפתח הפעם את מכתבי אליכם באיחולי מזל טוב למיה (מפעוטת אורח) לבעלה יוסי ולבתם לינוי (מפעוטת צופית) מזל טוב להולדת הבת. קודל הקטנה עברה ניתוח לפני כשבוע ולפי דבריה של מיה הכל עבר בשלום. אנחנו מאחלים לה החלמה מהירה ושתגיע הביתה בקרוב. למיה יוסי חזק ואמץ ושתזכו בקרב להנות מקודל בבריאות.

* זודית רזנקרנץ מלווה את בית התינוקות באופן סדיר בכל הקשר להתפתחות המוטורית של התינוקות.

בשבועות האחרונים החלה זודית במתן שיעורי תנועה לילדים והדרכה לצוותים בפעוטונים "אורך" ו"צופית". השיעורים מתקיימים אחת לשבוע במקלט תנועה (+30), 1/2 שעה לכל קבוצה.

בשיעורים, זודית שמה דגש על חיזוק השדרים הבסיסיים, שיחי המשקל ושליטה על הגוף, קואורדינציה של שני יידי הגוף ומלמדת את הצוותים משהקים תנועותיים שיכולים להוות חלק מהעבודה השגרתית עם הילדים ביום הפעילות.

טרי שצפתה בשיעורים מספרת שהם חוויה אמיתית. בקרב תתחיל זודית לקיים שיעורי תנועה לבוגרי בית התינוקות. באותו עניין.

* בית ג' 27/2 התקיימה סדנא לכל צוות המחנכות בנושא: "תחושה ותנועה" קטיה, טרי תנועה הגדירו עבודתו מושגים כמו:

מערכת החושים, המערכת הווסטיבולרית, רגישות יתר, חוסר רגישות וכך... התנסו במטלול של חומרים כמו: חימר, בצק, קצף גלוח, חול רטוב ויבש ובאביזרים תנועתיים כמו: גליל, צלחת, כסא מסתובב, נדנדה ועוד.

כל זאת כדי להמחיש לנו את השימוש הסיבועי שלנו בשתי המערכות האלה ולהוות את התחושות הגופניות השונות שהחומרים והאביזרים התנועתיים האלה גורמים לנו. מטרת הסדנא היתה להעלות את המודעות של המחנכות למושגים האלה ולחשיבות היישוב שלהם בעבודה היומיומית עם כל הילדים בקבוצה.

קטיה שיבחה את עבודת המחנכות והמערכת החינוכית שלנו, מתוך היכרות שלה עם כל קיבוצי הגליל העליון. לדבריה אנחנו המערכת הגדולה ביותר ועם המודעות הגבוהה ביותר לישוב העבודה הסנסו-מוטורית עם כל הילדים.

הנושא הוא רחב ואין גבול לכמה שאפשר לעסוק בו. אנחנו רק "טעמנו" ממנו ולפי המשוב שהגיע אלינו מהבנות - היה "טעים".

ובזאת אני רוצה להודות לכל ההורים שעשו הקמה באותו יום במקום המחנכות ואיפשרו את השתתפותן בסדנא: ליפעת, אילנה ג, רמה, ינאי, קרן ג, רומן, גי ט, ארי ש. ושר.

לאופות המוכשרות ביננו תודה על הכיבוד המדהים: לחנה י, שרה ר. ולליאת. לטרי קטיה תודה על המחשבה, העבודה והיוזמה שהשקעתן בסדנא ולסיום -

* אני רוצה לספר לכם קצת על ביקור שקיימנו בגני הילדים בישוב אלון הגליל. התרשמנו מהמראה ומתפקודם של הגן הבוגר והצעיר. לאחר מכן שוחחנו עם הגבנת של הגן הבוגר. הגבנת - הגד, היא בת קיבוץ חפציבה ועם נסיון רב של עבודה בגני ילדים במסגרות שונות, קיבוץ, עיר וישוב כמו אלון הגליל.

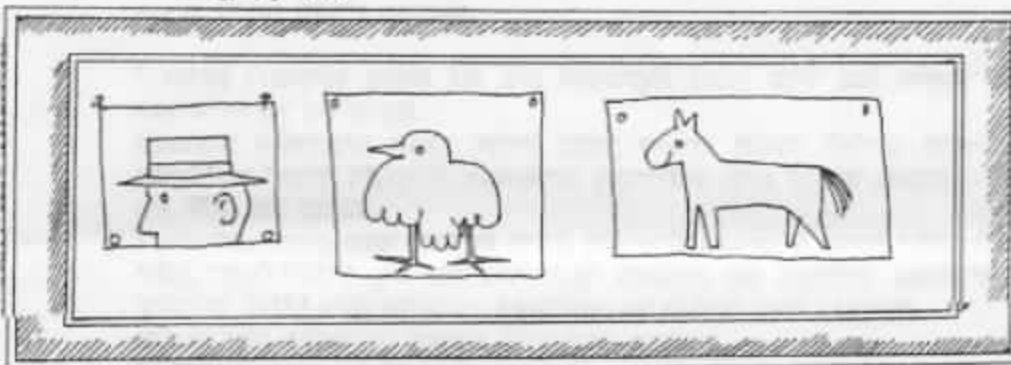
היא מנהלת את הגן בשיטת הגן הזורם כפי שפועלים הגנים אצלנו וכמתבן שמכניסה לעבודתה את אופיה ונסיונה הקיבוצי. בגן הבוגר יש 35 ילדים ועובדת גבנת ועוזרת. בגן הצעיר 27 ילדים ואיתם גבנת ועוזרת.

הביקור היה מעניין ביותר ונתן לגבנת ראינות ליישום בגנים שלנו. למשל בגן רימון שילבו את ארוחת הבוקר בפעילות השוטפת של הגן. הילדים מגיעים לשולחן האוכל בזמן שמתאים להם ואשר לא קוסע את פעילותם.

ברצתי לציין ולהודות במיוחד לתמר ק. ומיכל ע. על האירוח הנפלא שזכינו לו. שתיהן סדחו והכינו לנו ארוחת צהריים נהדרת (איך שהן למדו לבשל!) ולסיום קפה וקינוחים שונים שהיו מלווים באירה נהדרת. נהננו מיום מעניין ורגוע. לעתיד מתוכנן ביקור במעון נעמ"ת או ויצ"ו עבוד צוותי הפעוטונים והבוגר.

* נודים בפתח, ועל זה תשמעו כבר בעלון הבא.

להת' עירית

סיכום ישיבת הנהלה פעילה מיום 30.1.96

נוכחות: נחמה, עירית, מיכל ד., סדי, שרה ר., ג'קי, דנה, קסיה, מתנצלות: אורלי, שולה

קניית לבתי ילדים

עירית ביקשה מהצוותים להימנע עד כמה שאפשר מקניות מחוץ למשק. על מנת למנוע הרבאות מזומנים מקופת המשק.

הכרות עם מטפלות חדשות

עלתה מבוכה בקרב הורים ומטפלות חדשות במפגש ביניהם בפעם הראשונה, מאחר ולא נעשתה ביניהם היכרות. הצוותים מתבקשים להציג את המטפלת החדשה להורים ולילדים ולהיפך, ובכך למנוע חוסר נוחות של שני הצדדים.

הפרטת מזון בבית תינוקות

הובאה הצעה לצי עירית אורלי א. להפרטת מזון לילדים מגיל לידה ועד יציאתם מבית התינוקות, להתייעצות ואישור ההנהלה.

סיכום ישיבת הנהלה פעילה מיום 13.2.96

נוכחות: עירית, שולה, קטיה, ג'קי, אודלי, טרי, מיכל ד., דנה
מתגזלות: נחמה, שדה ר.

תקציבים לגיל הרוך

ה. תקציבי קיום אישדה למעל הגיל הרוך 118,600 ש"ח וכמו כן 13,000 ש"ח עבור השקעות במערכת הסכומים עדיין צריכים לבוא לאישוד האסיפה.

סדנה בנושא "תחושות והמערכת הרוסטיבולרית"

הסדנה מתקיימת לכל צוות עובדות הגיל הרוך בין השעות 14:00-16:00 ביום ג' 27.2.96. הצוותים מתבקשים לדאוג לשריין הורים להקמה באותו יום.

כינים

בשיחה ביו טוטסי לטרי, שיבחה טוטסי את שיתוף הפעולה של ההורים במלחמה בכינים. מודגש שיפור רב.

כוח אדם

רמה זולטי הציעה את עצמה לעבודה בגיל הרוך בתנאים מסויימים. התנאים אינם תואמים את צורכי הגיל הרוך. ההנהלה נאלצת לדחות את הצעתה ומזמינה אותה לדון ולבדוק שוב את הנושא כאשר תהיה מוכנה לכך.

חגים בבתי ילדים

עלתה השאלה לגבי התצאות בחגים בבתי הילדים. האם התצאות אלו יכולות "לישול" על תקציב הבית. על הצוותים לבדוק לקראת פורים את ההתצאות שלהם ולחזור לדיון נוסף בהנהלה.

ביקור באלון הגליל

קבוצה קטנה של מטפלות נסעה לאלון הגליל לבקר בבגים ולהתרשם מתיפקוד של גן בתקנים של משרד החינוך, כשהתוכן החינוכי מזכיר מאד את הבגים הקיבוציים.

בדיקה חגי שנתית לשיפור שיטת "המעברים"

החל דיון בנושא שימשך בהנהלה הבא.

סיכום: מיכל דודש

שלוש מסננות

בחדר המורים של ב' ס' כרמל
בנצרת עלית, תלוי הטקסט הבא, שמוכא להלן
בסגנון קל.

אחד בא לסוקרסט ואמר: "האם
שמעת כבר מה שמספרים על היודי שלך?"

"לא", ענה סוקרסט, "אבל, לפני
שאתה מספר, תגיד לי: האם העברת את
השמועה על יודי דרך שלוש המסננות?"

"אילו מסננות?" שאל האורח.

"הראשונה - מסננת האמת. האם
אתה בטוח שהדבר שאתה עומד לספר לי על
יודי אמת?"

האורח היסט: "בעצם, אני לא
בטוח. אני רק שמעתי את הסיפור בפי אחר.
ומה המסננת השנייה?"

"המסננת השנייה", אמר סוקרסט,
"היא מסננת הטוב. האם הדבר שאתה עומד
לספר לי על יודי הוא דבר טוב?"

"להיפך", אמר האורח "זה משוהו
איות ונורא. והשלישית?"

"השלישית היא המסננת של
הנחוח", המשיך סוקרסט, "האם זה נחוח לספר
לי את הדבר הנורא על יודי, שספק אם הוא
אמת?"

אחר הפסקה אמר האורח:
"לא, אין זה נחוח כל כך".

"אז תשתוק" אמר סוקרסט.

מסיפורי גן שקד.....

בגן שקד עסקנו בנושא המשפחה, שרנו, סיפורנו ולשאלה מהי משפחה?
הילדים ענו:

שי - משפחה זה כשאהבים להיות בדשא.

בן - משפחה זה כשמתנשקים.

עוז - משפחה זה כשמתנשקים.

גאיה - אח אחות משחקים. אבא אמא במיטה, בדשא ומתנשקים.

יניב - כשמדברים אחד לשני.

עדי - כשאבא ואמא אוחבים להתנשק.

אשר - כשנוסעים ללונה פארק.

דוד - משפחה זה להחליף טיסול.

עידו - משפחה זה כשמתנשקים וחמודים.

כליל - מי שמתנבק.

עמרי - ילד אחות ואבא ואמא.

דין - אבא ואני הולכים לטייל בגאן וברפת.

ברק - משפחה כשאהבים אחד את השני.

בעקבות סיפור עם מדקאי שבו אב שואל את בנותיו כמו מה הן אוהבות אותו, אחת כמו מים, השניה כמו סוכר והשלישית... כמו מלח. כעס האב על בתו הצעירה. בערב הכינה לו ארוחה ללא מלח. ואז הבין עד כמה אוהבת אותו הבת הצעירה.

ילדי גן שקד אוהבים את אבא כמו:

יובל - כמו קציצה כי הוא חזק.

עמרי - כמו מלח כמו לחם עם מלח.

גאיה - כמו סוכריה כי הוא סעים.

עדי - כמו סופגיה כי יש עליו סוכר.

ברק - כמו אריה כי הוא חזק.

יודן - את אמא כי היא חמודה ומתוקה כמו ממתקים.

שי - כמו שניצל.

בן - כמו קציצה.

אשר - כמו מלח.

דוד - כמו מים ששתיים.

דין - כמו שוד כי הוא חזק.

עידו - כמו קציצה.

עוז - כמו אש שאפשר לשרוף בה אנשים.

יניב - כמו ביצה כי הוא חלש.

קייל - כי הוא באמריקה.

תעודת הכרות

אני יודעת שהרבה אנשים אינם מכירים אותי לעומק, במיוחד בתקופה שהייתי בברזיל וזאת הזדמנות לספר על עצמי.

אני תמיד אהבתי ילדים. כילדה אהבתי לשחק עם ילדים קטנים ולטפל בהם, וכששאלו אותי: "מה תרצי להיות כשתהיי גדולה?" עניתי תמיד, "מורה". כך, שהיה לי מאוד טבעי לבחור מקצוע כשהגעתי לגיל המתאים.

למדתי יעוץ חינוכי באוניברסיטת סן פאולו במשך 4 שנים. זאת היתה הפעם הראשונה שיצאתי ממסגרת הקהילה היהודית והרגשתי שהאנטישמיות קיימת גם בברזיל. בתקופה הזאת התחלתי לחשוב על לעלות לא"י.

עבדתי כגבנת, חייתי מורה בסמינר למורים, ארגנתי קייטנות קיץ לילדים בקהילה בשנה האחרונה בברזיל עבדתי כיועצת חינוכית במעון לאמהות עובדות. הגעתי ארצה ב- 1988 לחיים חדשים. השתתפתי בתוכנית "שרות לעם" (3 חודשים באולטן בקיבוץ ו- 9 חודשים עבודה במקצוע שלך).

עבדתי בחיפה ב"ביה"ס פייכמן" ובמדכו למידה.

באתי לכפר הנשיא ל- 3 חודשים ותראו מה קרה—

אני עובדת בגיל הרוך מאז שהגעתי לקיבוץ ועברתי את כל הגילאים. בשלב מסוים הרגשתי צורך ללמוד בארץ, והלכתי לסמינר אורנים ללמוד חינוך מיוחד. מאד נהנתי מהקורס ואני מקווה להגיע לMLA באותו נושא.

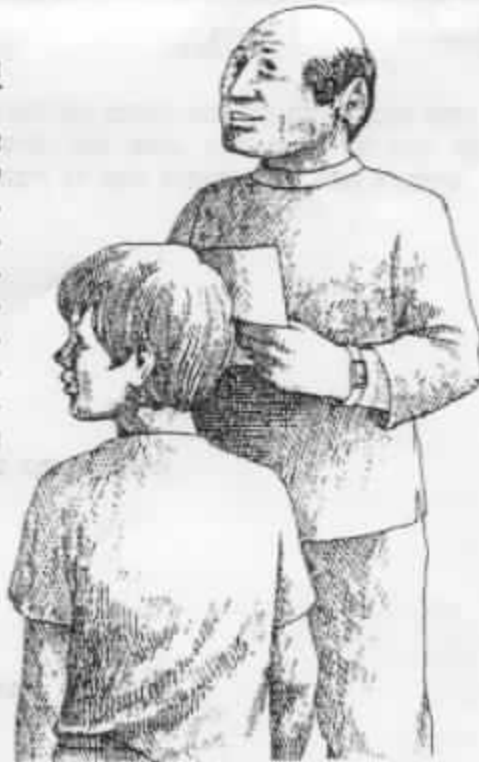
השנה מצאתי את עצמי בעבודה עם ילדים הזקוקים לחינוך בצד הקוגניטיבי, ואני מרגישה שזה הכיוון שלי.

מה עוד לספר? אני מאוד אוהבת את החיים בא"י, למרות שהקרנבל חסר לי ולפעמים גם השמחה של העם הברזילאי. אבל כאן זו ארצינו וזה המקום היחיד שאני יכולה להיות יהודיה ולתרום לעם שלי.

לחת' קסיה.

ספור בדואי

אב ובנו הקטן הולכים במדבר.
שואל הילד את אביו:
- "אבא, איך זורחת השמש בשמיים?"
- איבני ידע, בני.
- "אבא, איך מגיע החול הזהב למדבר?"
- איבני ידע, בני.
- "אבא, מאין מגיעה הסופה?"
- איבני ידע, בני.
- "אבא, מריזו אותך שאנ שואל שאלות כל הזמן?"
- בכלל לא, בני! אם לא תשאל איך תדע?

שוויח הדגמניות במערכת החינוך:

בקורס שאני לוקחת בימים אלה באוניברסיטת בר-אילן שמעתי הרבה מפי ל"ד רינה שחר ששאלת המחקר שלה הוא: האם מערכת החינוך מנציחה אי-שוויון בין בניס לבנות?

הסיבה שהחלטתי להביא את הדברים במסגרת זו היא שנהיה מדעים למסרים שאנחנו מעבירים לילדינו, בבית, במסגרת החינוכית של הגיל הרך ואת של בית הספר.

כמה נתונים עובדתיים:

במערכת הפוליטית למשל, בהתחשב בעובדה שהנשים מהוות 50% מן האוכלוסיה היה ניתן לצפות לייצוג הולם בכנסת.

הנתונים הם שבשנת 1984 היו בכנסת 11 נשים ומבחינה זו תפסה ישראל את המקום השני בעולם ואילו כיום, 50 שנה אחר, עומד מספר הנשים על 20, כלומר: רגרסיה.

נתונים דומים אפשר למצוא במערכת הכלכלית ובאוניברסיטאות, שם אפילו בתחום מדעי החברה הורחב עומד 4 הנשים מבין הפרופסורים למשל, על 34 בלבד.

אפילו לפי נתונים של נציבות שירות המדינה בתחום השכר עומד שכרן של הנשים על 37% פחות מזה של הגברים על אותן משרות באותו היקף ועם אותם כישורים. תשאלו מה כל זה שייך?

הקשר הוא שמי שקלט את המסר שהוא טוב ומצליח ויעודד בחיים הוא ביהול, עסקים, עריכת דין או רפואה, יש לו סיכויים טובים להגשים זאת - הוא לא יסתפק בפחות.

ומי שקלסה את המסר כי ייעודה הוא לחקים משפחה, להיות רעה ואם, לא מצפה מעצמה ליותר מזה.

המסרים עובדים בצורה לא מודעת החל מהנביעים המקובלים לך הולד - הגברים, המצעים, הצעצועים. הודד לבנות וכחול לבנים, דרך סוגי הצעצועים שאנחנו נותנים לילדים, הפרסומות שאנחנו מוצפים בהם וכלה באמירות סטריאוטיפיות שאנחנו מעבירים בצורה לא מודעת לילדים.

דוגמאות: תברות רהיטים לחדרי ילדים פרסמה תמונות של חדרי ילדים לבנים ולבנות, מתחת לתמונות היה כיתוב:

1. חדר לבן - "למנהל שבדרך" בתמונה היו מלבד הרהיטים גם מחשב וספרים.
 2. חדר לבת - "חדר שתוכלי לקחת אתך גם לאחר נישואיך" בתמונה היו בנוסף לרהיטים המון בובות, וילון פרחוני בודד ולא היה מחשב.
- במחקר שבדק 3 - 200 מורים (רובן מודעות) תפחה ההרחה לילדים מגיל 4-9, נתבקשו המורים לציין מתוך הזכרון 3 שמות מבין תלמידיהם שמצטיינים ב-3 תחומים: מתמטיקה, השגים ופוטנציאל כללי, הם נתבקשו גם לציין את אותם תלמידים שעליהם הם חושבים כשהם נמצאים בבית.

הממצאים היו מדהימים, בלי קשר לעובדות שבדקו אח"כ ציינו המורים את הבנים כטובים יותר בכל התחומים הנ"ל. הבנות צוינו כטובות באיטן מסיבות וכו'.

מה שמדהים יותר הוא מה חושבים הילדים על עצמם. בגילאי 6-7 מאמינים שני המינים שהבנות טובות ואילו בגיל 11-12 היה בודד לכולם שלא כדאי להיות בת.

מסקנת המחקר הראשון: המודות באופן לא מודע משכפלות עמדות של עצמן ומעבירות אותן לילדים.

לגבי המחקר השני: הילדים מפנימים את העמדות של המודות רק בצורה הרבה יותר מקצנת.

מחקר שנעשה בביה"ס ע"י פרופסור עמיה ליבליך מצא:

- בגיל 6 - אין הבדלים במבחני IQ בין בנים לבנות.
- בגיל 9 - נמצאו הבדלים לטובת הבנים במבחנים מילוליים (דחקה)
- בגיל 11 - בנים טובים יותר בתפיסה מרחבית.
- בגיל 16 - נקודת הפרש במבחני IQ לטובת הבנים.

יש כמובן עוד ועוד דוגמאות, אך הידיעה קצרה. מה שחשוב זה כאמור לשים לב. כיום ניכרת נטייה הולכת וגוברת במערכת החינוך לתפיסה של אישיות אנדרוגית כזאת הכוללת בתוכה את קשת הפוטנציאל האישי ללא הבדל בין בנים ובנות. ההצלחה של השינוי בתפיסה, תלויה בכולנו.

שושי קרפור.

סיפורי המקום משדה החינוך

לא הייתי המטפלת הראשונה בכפר הנשיא. לא ולא!
קדמו לי בטי עדה, שלמדה את הטיפול בתינוקות על בודיו עוד באנגליה, ומיכל
המאירי שעברה קודם בנושא בבית חולים עפולה.
אני נשלחתי לקורס למטפלות פעוטות בסמינר הקיבוצים. אורך הקורס היה שישה
שבועות, וחלקו הפסדתי כי חליתי בקדחת (I) באמצע.
בנות הקורס גרו באוהלים, ומלבד פסיכולוגיה חינוך למדנו תנ"ך, דקדוק ועוד אי אלו
נושאים שימושיים לעבודה העתידית.
נדמה לי שהייתי העולה התדשה היחידה, ובסוף הרצאה כלשהי עוטרו רשימותי בטור
של מילים עבריות עם סימני שאלה אחריהן...
אחר הכשרה ממצה זו חזרתי לחדר בהרגשה שחינוך דור העתיד מופקד בידי
האמונות, ושעלי עכשיו להתחיל בחינוך האמהות, המחנכות את צאצאיהן לפי
מושגים מיושנים ולא רלבנטיים.
תגידו לי, איך היתה (שנוסף לכל הייתי בת יחידה להורי, וכל קשר קודם שלי עם
תינוקות היה מקרי בלבד) לי החוצפה להגיד לרות גולן, עירית בן-חיים, שוש בן-צבי
ועוד, מה עליהן לעשות עם פעוטיהן? צמרמורת אוחזת בי כשאני חושבת על זה.
כנראה שחתורה בכל זאת גוברת על החינוך הפורמלי.
ודק אל תגידו לי ש"הנעודים בימינו חושבים שהם יודעים את הכל" - בימי "מנסורה",
העליזים זה לא היה שונה.
ואם תרצו, אספר לכם בפעם הבאה על החינוך ב'גון' בימי ראשית הקבוץ.

אננה

אחד מחוקי הגן הוא לא להכנס לארמו החול בנעליים, כמעט כל יום אני מגלה
שילדים לא זוכרים את החוק ונכנסים עם נעליים לארמו חול.
יום אחד יצאתי וראיתי שבר רוע נמצאים בארמו החול בנעליים.
אני: כמה פעמים אני צריכה להגיד שאסור להכנס לארמו חול בנעליים - לכו מיד
הלכתי - לאחר כמה צעדים אני שומעת את רע אומר לבר: נו היא באמת צודקת...
מיכל

מפי הטף -

עברית מתוקנת...

אם רוצים שאמא תתן אוכל אומרים: תאכילי אותי נכון?
לכן הגיוני לאמור, כפי שאמד יניב גלוק לאמו: "תשתיתי אותי".

מפי הטף -

הפעם מפי ילדי תל אביב.

ילד א' מספר לחברו הטוב ילד ב':

ילד א': אמא שלי מאוד חשובה, היא עובדת בגן - היא גבנת.

ילד ב': גם אמא שלי מאוד חשובה, היא עובדת במעון - היא מעוננת.

ילד או כרטיס ביקור

"אני מעוניינת לקדם את הילד שלי, ולכן אני מקריאה לו סיפורים ומשמיעה לו מוזיקה, אבל בדגמה לי שאני אולי לא עושה מספיק" פנתה אם בעידה בשאלה למערכת. כאשר שאלתי לגילו ענתה: "בן ששה חודשים"! שאלה זו, גם אם היא מקצינה את הנושא, היא רק דוגמה לזרם השאלות של הורים הנוגעות באותו עניין ואשר המכנה המשותף להן הוא אמביציות גבוהות של ההורים והרצון שלהם לגדל ילדים מושלמים ככל האפשר. להורים רבים יש תמונה ברורה איך הילד שלהם צריך להיראות, איזה בנאדם הם היו רוצים שיהיה, ומובן שהיו רוצים שיהיה מוצלח ככל האפשר.

עם תמונה ברורה כל כך של איך היינו רוצים שילדנו יתפתח, אנחנו לעתים "מתחמים" או "מכוצים" את הילד כדי שיתאים למידות הפאלק שקבענו מראש. הבעיה היא שיש, לעתים, מחיר גבוה מאוד להתאמת האלו. צריך לזכור שהילד אינו כחומר ביד היוצר, ואין שום אפשרות ללוש אותו כרצוננו. אם אנחנו נתקלים בילדים הנחשבים למאוד מוצלחים בעינינו (במיוחד אצל אחרים), אלה הם ודאי ילדים שבחרו להיות כאלה. לעתים קרובות המחיר שמשלמים ילדים אלה והוריהם הוא די גבוה. בתכנית טלוויזיה מסוימת ראיתי כתבה על ילד גאון אשר סיים אוניברסיטה בגיל שש, ואמו אמרה: "הרבה אנשים ודאי מקנאים בי, אבל שינסו לחיות איתו יום אחד, ואז נראה מה יגידו".

הפחד מכישלון

יש ילדים "מוצלחים", תלמידים טובים, משדש ליבם של כל אם ואב, אשר חיים עם חרדה מתמידת מפני כישלון. בקבוצות הורים שמעתי לא אחת תלונות מפני הורים על כך שהילד שלהם, כאשר קיבל לראשונה ציון הנמוך מ-100, התבייש להראות אותו והסתובב בבית בתחושת כישלון איומה. האם אפשר לדמיין מה יהיה עם ילד כזה כאשר יגל ויצטרך להתמודד עם החיים בחוץ? הרצון להצטיינות אינו מצטמצם להישגים בלימודים אלא מקיף כמעט את כל תחומי החיים. אנחנו מבקשים שהילד שלנו יהיה מושלם מכל הבחינות: שיהיה חברתי (כלומר, שיהיו לו הרבה חברים וכמובן, "מסוג א"), שיהיה מסודר, אבל חלילה לא "חנוך", שישמע בקולנו, אבל לא יהיה תלתי ועוד כהנה וכהנה משאלות סותרות, המעבירות את המסר של "הכל או לא כלום". כיוון שכך, הילד מרגיש שאם יהיה רק מעט מהמשאלות האלו, למשל, יהיה לו חבר אחד או שניים, ולא דווקא מהכי פופולריים בכיתה, הוא ייחשב לכישלון חברתי.

למה לדחוף

למה אנחנו דוחפים את הילדים שלנו בכיוון שלמח, הצטיינות הישגית? נראה שהתשובה של רוב ההורים לשאלה זאת תהיה, שאנו חיים בעולם תחרותי, שעלינו להכניס לעולם כזה, ולא רק זאת, אם ילדנו יהיה מוכן לעולם כזה, אושרו מובטח. האומנם? לדאבוננו אנו משיגים לעתים קרובות את ההפך. דווקא ההכנה לתחרותיות מצמיחה אדם תחרותי, ואדם תחרותי חי תמיד בתחושה שמישהו נושף בעורפו, כלומר שמישהו אחר הגיע למקום טוב יותר לפניו, שיש לאחד יותר מאשר לו עצמו, וכדומה, והוא מבזז אנרגיה יקרה לא על עשייה, עבודה ומילוי תפקיד, אלא על חשבונות של מי השיג או עלול להשיג ועל הדיפת כל מי שנושף בעורפו. אילו היה מפנה אנרגיה זו לעשייה, השיגו יש להבית, היו בוחים יותר.

מתוך מחקרים ומתוך הניסיון אנחנו למדים, שדווקא אנשים לא תחרותיים, העושים את מלאכתם למען עשייה, הישגיהם ברוחים יותר.

כרטיס בקור

יש הורים, במיוחד אלה שלהם ספקות באשר לטיב ההורות שלהם (למי אין היום), המאמינים שאם הילד שלהם יהיה מושלם, סימן שהם הורים מושלמים, כלומר: ילד נקי, מסודר, תלמיד מצטיין, ממושמע אך יחד עם זאת עומד על דעתו, מנומס אך לא 'חנון', תברותי אך לא פרוץ, יהיה הסימון שהם הורים מוצלחים. בכך הם הופכים את הילד למעין "כרטיס ביקור" שלהם - הנה יש לי ילד מוצלח, סימן שאני אדם מוצלח. אלא שילד איננו ההשתקפות המדויקת של הוריו, ולא אחת דווקא להורים שהם אנשים מוצלחים ומצליחים יש ילדים "עושי בעיות", ולהפך. יש עוד סוג של הורים שמדגישים שהם אינם אנשים מוצלחים. או שלא מימשו את ציפיותיהם מעצמם (אם יש אדם אשר ציפיותיו התגשמו במלואן - שיקום!) והם רוצים ושואפים שהילד יצליח בחיים במקומם. פירוש הדבר להטיל על הילד נסל שהוא כבד מנשוא, שלא לדבר על זה שאדם אחר, אפילו אם הוא הילד שלך, לא יכול למלא במקומך את מה שאתה החמצת.

להפוך את הילד ל"כרטיס ביקור" שלנו, או לצפות ממנו למלא אחר הציפיות הבלתי ממומשות שלנו, משמעו להשתמש בילד שימוש לרעה ולנצל אותו לצרכים שלנו. לא אחת נעשה הדבר במסווה של "טובת הילד". אני מכירה לא מעט אנשים בוגרים אשר מספרים שהם יודעים שהוריהם עשו למענם הכל, ובכל זאת אינם מעריכים זאת. מתברר שהם חשו שהוריהם השתמשו בהם, עשו "הכל" כדי שהילדים יצליחו, בשביל להאדיר את עצמם.

כלי ציפיות

לעומת ההורים המתוארים עד כאן, ישנם הורים, והם לא מעטים, האומרים: "אני לא מצפה מהילד שלי לשום דבר, רק שיהיה מאושר". לכאורה הם בצד השני של המתרס, אך לא כך הדבר.

ראשית, כיוון שאם נחיה כנים עם עצמנו, נראה שאם מצפים מן הילד שיהיה מאושר בדרך הנראית לנו. כלומר, רבים מן ההורים יתקשו לקבל את האפשרות שבנם או בתם יבטיחו להם שהם מאושרים מלסאטא רחובות למשל או למלחיות צודת חיים שאיננה מקובלת עליהם, וישתמשו בטענה ש"הוא לא מבין מה טוב בשבילי". שנית, חזשוב יותר, לצפות מילד שיהיה מאושר זו ציפייה עצומה שקשה מאוד למלא אחריה, ולכן אנשים שגדלו עם ציפייה זו הם אומללים ביותר. כי הרי בואו נדמין את האדם שהפנים ציפייה כזו, והא קם כל בוקר ושואל את עצמו האם אני מאושר? מה צריך לקרות בשביל זה? מתי אדע שאני כזה? אלו שאלות שילד אינו יכול להתמודד עימן או למצוא להן תשובות, לעיתים קרובות גם מבוגרים לא.

אז מה לעשות

כדאי מאוד להבחיר באופן ברור מה אנו מצפים מהילד שלנו, ויחד עם זאת לא להפוך את הציפיות שלנו לתבאי לקבלת הילד. יש הבדל בין ציפייה, שחשוב שתהיה לנו מילדים (והרי איך אפשר אחרת?) לבין ציפיות ברוח מדוי. ציפייה שאני מכנה "בבוהה" היא כזו שאנו שמים אותה לפני הילד ואומרים לנו שבמילוויה תלויה אהבתנו. כלומר, "אני מצפה שתהיה כך וכך, ואיבני מכנה לקבל אותך אחרת, אתה חייב למלא את הציפייה בכל מחיר". לעומת זאת, ציפייה נכונה היא זו האומרת: "אמנם אני מצפה שתהיה זה רזה או כך וכך, אבל קודם כל ובראש ובראשונה אתה הבן שלו או הבת שלי, ואבל אותך גם אם לא תמלא אחר הציפיות שלי, ואקבל אותך גם אם לא תמלא אחר הציפיות שלי". כלומר, מילוי הציפייה איננו תבאי לקבלה של ההורה את הילד. אין, כמובן, מרשם לאיך הילד ימלא את הציפיות, יש רק דרך להגביר את האפשרות, או את הסיכוי לכך, והיא - לדאוג ליחסים טובים.

יחסים טובים הם בעיני יחסים ללא לחץ וביקורת מחד, וללא פינוק יתר חנופה מאידך, אלא יחסים שיש בהם קבלה, התייעצות ושיתוף. נקודה חשובה נוספת היא שהציפייה מהילד תהיה מוגדרת וברורה, כזו שיוכל להתמודד איתה. נכון, הוא יכול גם לבחור שלא לעמוד בה. הילד הוא יצור בחור, הוא

יכול למלא אחד הציפיות והוא יכול גם לבחור שלא באחירה טובה ומקבלת יש סיכוי (כן, רק סיכוי, לא ביטחון) שיבחר בערכים ובהתנהגויות שיהיו לשביעות רצוננו. יש גם סיכוי גדול שלילי הילד המוצלח, משוש ליבנו, יגדל אחיו או אחת שיהיו בדיוק להפך, ואף זאת בשל התחרותיות כיוון שבמשפחה תחרותית אין מקום לשני

מוצלחים. הילד שנולד לבית בו יש כבר ילד אחד שנחשב למוצלח, יבחר תפקיד אחר. הוא כאילו אומר לעצמו "השטח הזה תפוס" באופן מאוד מוצלח, חבל לביזו אנרגיה, או אין לי סיכוי להצליח בלהיות מאוד טוב, ולכן אהיה מאוד רע. זה מתחיל בגיל צעיר מאוד, כי התינוק מהגיל הצעיר ביותר רחש את האחירה בבית, וכשהחורים מגלים זאת או מגלים קשה להתמודד, לעתים כבר מאוחר מדי. לכן חשוב כל כך להיות מודעים להתנהגויותנו כהורים ולמתחים שיוצרים המסרים שלנו אל הילדים

מסיבת יום - הולדת בגן רימון:

הערכות של גן שלם למסיבת יום ההולדת של נעם. הרגשה ששום דבר לא קיים באותו יום, ויש רק דבר אחד חשוב שהכל סובב סביבו, יום ההולדת של הבת שלי. זה מתבטא בעונה הנפלאה של חנה, בהצגה של מיכל X 2 בבית המקושט באחירה חגיגת שתרמו לה כל הנמצאים בגן, אפילו הילדים ודני כמובן וגם יעלי זו שהיתה באותו יום. ואם שכחתי משהו זה רק בגלל שכל כך התרגשתי. אני לוקחת איתי את התחושה הנהדרת הזאת לעוד ימים רבים ואני רוצה להגיד: תודה תודה תודה תודה תודה... ותודה!

שזשי קרופר

תזכורת

נא למלא את השאלונים שקיבלתם ולהחזיר.